

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

BARQAROR HAYOT
xalqaro ijtimoiy-ma'rifat markazi

“ZAMONAVIY PSIXOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOLARI”

mavzusida xalqaro miqyosda ilmiy-amaliy anjuman materiallari

“Zamonaviy psixologiyaning dolzarb muammolari” mavzusida xalqaro miqyosda ilmiy-amaliy anjuman materiallari
660 b.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vaziri E.Karimova tahriri ostida chop etildi.

Bosh muharrir:

Z. Raxmanov – Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti rektori v.v.b., iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

Mas’ul muharrir:

G. Ibragimova – Pedagogika-psixologiya va inklyuziv ta’lim fakulteti dekani, pedagogika fanlari doktori, professor

Tahrir hay’ati:

N. Sh. Umarova – psixologiya fanlari doktori, professor.

V. M. Karimova – psixologiya fanlari doktori, professor.

Z. T. Nishanova – psixologiya fanlari doktori, professor.

D. S. Karshiyeva – psixologiya fanlari doktori, professor.

Nashrga tayyorlovchi:

R. Ashurov – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

To‘plamda keltirilgan maqolalarning mazmuni va keltirilgan statistik ma’lumotlarga mualliflar mas’ul.

Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti 2025-yil 10-noyabrda bo‘lib o‘tgan ilmiy texnik kengashda muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan

CONTENTS

1-Sho'ba. Zamonaviy psixologiyaning nazariy-metodologik asoslari va muammolari.....	15
YANGI O'ZBEKISTONDA PSIXOLOGIK XIZMAT: DAVLAT SIYOSATI, AMALIY MEXANIZMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH YO'LI	16
Hilola Umarova	
ZAMONAVIY PSIXOLOGIYANING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA SOG'LOM PSIXOLOGIK MUHITNI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI.....	19
Karimova E'zozxon Gapirjonovna	
RAHBAR XODIMLARGA PSIXOLOGIK XIZMAT KO'RSATISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI	23
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov	
"DIGITAL TWIN" TEXNOLOGIYASI VA INNOVATSION BOSHQARUV PARADIGMASI	26
Raxmanov Zafar Yashinovich	
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ ПСИХОЛОГИИ В УЗБЕКИСТАНЕ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ.....	28
Гайрат Бахрамович Шаумаров	
MACHINE PSYCHOLOGY: BRIDGING HUMAN LEARNING PRINCIPLES AND ARTIFICIAL GENERAL INTELLIGENCE DEVELOPMENT	31
Farkhod Alisherovich Alisherov, Nigora Ruzikulova Shukhratovna	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA INKLYUZIVLIK SIYOSATINI AMALGA OSHIRISHDA RAHBARLIK FAOLIYATINING PSIXOLOGIK VA TASHKILY ASOSLARI	39
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna	
TALABALARNING ILMIY INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	44
Abdullayeva Barno Sayfuddinovna	
ONANING O'ZI HAQIDAGI TASAVVURLARINING FARZAND MUNOSABATIGA ALOQADORLIK XUSUSIYATLARI.....	49
Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna	
AVLODLAR KONTEKSTIDA MOLIYAVIY XULQ-ATVOR: PUL PSIXOLOGIYASINING IJTIMOY-PSIXOLOGIK TAHLILI	53
Umarova Navbahor Shokirovna	
EMOTIONAL BURNOUT AND STRESS AS PSYCHOLOGICAL RISKS OF A NOTARY'S PROFESSIONAL ACTIVITY	56
Arystanbek Aiymszhan, Aitysheva Aigul Mukataevna	
UYUSHMAGAN YOSHLARNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MOSLASHGANLIGINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	59
Atabayeva Nargis Batirovna	
MUAMMOLI PEDAGOGIK VAZIYATLARGA O'QITUVCHI QAROR QABUL QILISHINING DIFFERENSIAL XUSUSIYATLARI	61
P.S.Ergashev	
SPORT BOSHQARUVI SOHASIDAGI DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARIDA OILAVIY VA KASBIY TOLERANTLIK.....	64
O.E. Hayitov	
O'QUVCHILARDA KOGNITIV JARAYONLARINING RIVOJLANISHI INTELLEKT SHAKLLANISHINING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	67
Ashurov Ramzidin Ramazonovich	

INKLYUZIV PSIXOLOGIYA KONSEPSIYASI: IMKONIYATI CHEKLANGAN SHAXSLARNING PSIXOLOGIK RIVOJLANISHINI O'RGANISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR.....	70
Abdullayeva Yulduz Muftillo qizi	
OILAVIY MUNOSABATLAR TRANSFORMATSIYASI JARAYONLARIDA YOSH OILA VAKILLARI XULQIDAGI AYRIM MUAMMOLAR.....	72
V.M. KARIMOVA	
UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMIDAGI PSIXOLOGIK XIZMATNI TAKOMILLASHTIRISH ZARURATI MASALALARI	75
Akramova Feruza Akmalovna	
TALABALARDA ALTRUIZM NAMOYON BO'LISHIGA SHAXS XUSUSIYATLARINING TA'SIRI	77
Kamolova Nilufar Davir qizi	
PEDAGOGLARDA KASBIY STRESS VA UNING OQIBATLARI	82
Karshiyeva Dilafuz Suyunovna	
SINERGETIK TAFAKKUR — ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONINING INNOVATSION YO'NALISHI.....	84
Masharipova Farog'at Matrasulovna	
OILADA MA'NAVIY, AXLOQIY VA MADANIY MALAKALARNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK JIHATLARI	88
Mirabdullayeva Shoiraxon Abdulkayevna	
OLIY TA'LIM MUASSASASI IMIJINI BELGILOVCHI ASOSIY BIXEVIORISTIK KOMPONENTNING ILMIY-NAZARIY TAHLILI	91
Mirashirova Nargiza Anvarovna	
SPORTCHILAR PSIXOFIZIOLOGIK HOLATINI BAHOLASHDA TEPPIG-TEST METODIKASI	94
S.U.Nazarov	
ILK O'SPIRINLARDA HAVAS KASB TANLASH MOTIVI SIFATIDA.....	98
Nishanova Zamira Taskayevna	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ПСИХОТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ.....	101
Останов Шухрат Шарифович	
TALABALAR O'ZINI O'ZI FAOLLASHTIRISHI MUAMMOSINING MAHALLIY MUHITDA TADQIQ ETILISHI.....	106
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li	
VOYAGA YETMAGANLAR O'RTASIDA NAZORATSIZLIK VA HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTIKASI MASALALARI	109
Qodirov Obid Safarovich, Raxmatov Faxriddin Umarovich	
PSIXOLOGLARNING PROFESSIONAL TAFAKKURI.....	114
Ra'no Ismaylova	
O'ZBEKISTON VA JAHON MAMLAKATLARIDAGI OILAVIY AJRALISHLARNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARIDAGI O'ZIGA XOSLIKLARNING EMPIRIK TAHLILI	118
Ro'ziqulov Faxriddin Rasulovich	
SHAXS NAZARIYASIGA MAHALLIY PSIXOLOGLAR TOMONIDAN KOGNITIV YONDASHUV	121
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich	
BO'LAJAK MUTAXASSISLARINING KASBIY RIVOJLANISHIGA QARATILGAN ILMIY TADQIQOTLAR TAXLILI.....	123
Tuychiyeva Saodat Melikuziyevna	
TA'LIM MENEJMENTIDA SHAXSLARARO MUNOSABATLAR - MUVAFFAQIYATLI BOSHQARUVNING ASOSIY OMILI SIFATIDA	126
Umarova Navbahor Shokirovna, Jalolova Nafisa O'ktam qizi	
TALABALARDA RUHIY SALOMATLIKNI MUSTAHKAMLASHDA STRESSGA BARDOSHLILIK VA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI.....	128
Xajiyeva Iroda Adambayevna	

ZAMONAVIY GLOBAL MUAMMOLARDA ALTRUIZMNING ROLI	131
Xatamova Ferangiz Ibodullojevna	
QUROLLI TO‘QNASHUVLARDAN OLIB KELINGAN BOLALARNI PSIXOLOGIK REABILITATSIYA QILISH MUAMMOLARI	134
S.R.Yuldashev	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ МЫСЛИТЕЛЬНЫХ ОПЕРАЦИЙ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	137
Алимова Гулчехра Кабелевна	
О‘QUVCHILARDA MUVAFFAQIYAT MOTIVATSIYASINI KUCHAYTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	139
Karimov Sherzod Abdurasulovich	
HARBIY XIZMATCHILAR OILALARIDAGI INQIROZLARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	142
Sh.S.Kurbanova	
AUDITORLIK QOBILIYATI RAHBAR KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGI KO‘RSATKICHI SIFATIDA	145
Xolmurodova Dilnoza Xolmurodovna	
САМОРЕГУЛЯЦИЯ У СТУДЕНТОВ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ФЕНОМЕН.....	149
Махмудова Д.А., Махманова К. Д.	
СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ.....	151
Султанова Амина Анваровна, Дjon Муминова Дильфуза	
ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ БЛАГОПОЛУЧИЕ СТУДЕНТОВ С РАЗНЫМ УРОВНЕМ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ	154
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
2-Sho‘ba. Zamonaviy shaxs rivojlanishining ijtimoiy-psixologi muammolari	159
ВЛИЯНИЕ ИНТЕНСИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГАДЖЕТОВ НА ФОРМИРОВАНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ЗАЩИТ У ПОДРОСТКОВ	160
Е.Г.Алимова	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING TA’SIRI	163
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi	
INKLYUZIV TA’LIM TIZIMIDA O‘QUVCHILARNING PSIXOLOGIK MOSLASHUV JARAYONINI QO‘LLAB-QUVVATLASH: SAMARALI PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK YONDASHUVLAR	166
Abdullayeva Yulduz Muftillo qizi, Giyazova Zuhro Sattorovna	
ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMLARIDA QAROR QABUL QILISH SAMARADORLIGI	169
Umarova Navbahor Shokirovna, Artikov Samandar Arzikulovich	
IJTIMOY PSIXOLOGIK TADQIQOTLARDA OILA VA OILAVIY QADRIYATLARNING O‘RGANILGANLIK HOLATI	172
Abibullaeva Perdegul Ongarbaevna	
OILAVIY JANJALLAR NATIJASIDA YUZAGA KELUVCHI STRESS VA DEPRESSIV HOLATLARNING PSIXODIAGNOSTIKASI.....	174
Boboyeva Feruza Azimjonovna	
ZAMONAVIY O‘SMIR SHAXSINING EMOTSIONAL INTELLEKTI RIVOJLANISHIDA IJTIMOY OMILLARNING ROLI.....	178
Ergashev Dilshod Tirkash o‘g‘li	
PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DIGITAL INFORMATION USE THAT CONTRIBUTE TO THE EROSION OF SOCIAL NORMS IN THE MINDS OF YOUNG PEOPLE	180
Ganiev Maksudjon Najimovich	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI	184
Gulnafar Abdullayeva	

RUHIY SALOMATLIKNI SAQLASHDA PSIXOLOGIK OMILLARNING AHAMIYATI.....	187
Hasanova Dilshoda Avazbek qizi	
EMOTSIONAL INTELLEKT - ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOY – PSIXOLOGIK MUAMMOSI SIFATIDA.....	190
Ismailova Nilufar Baxadirovna	
OILALARDA INTERNETGA TOBELIKNING BUGUNGI KUNDAGI HOLATI.....	193
Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi	
AKADEMIK PROKRASTINATSIYANI O’RGANISH BO’YICHA XORIJIY OLIMLAR TAHLILI	196
Mardiyeva Shaxnoza Amirovna	
STEAM TA’LIM VOSITASIDA O’QUVCHILARNING KREATIV QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	199
Matkarimova Nilufar	
MAKTABGACHA YOSHDA BOLANING MUVAFFAQIYATLI IJTIMOYLAHVUVI MEZONLARI	203
Norbosheva Maqsuda Achilovna	
DEVIANT XULQ-ATVORLI O’SMIYR QIZLARDA HIMOYA MEXANIZMLARINING IJTIMOYLAHVUVA TA’SIRI	206
Parpiyeva Shaxnoza	
PSIXOLOGIYADA O’ZINI O’ZI FAOLLASHTIRISH FENOMENIGA NISBATAN ILMIY YONDASHUVLAR.....	209
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o’g’li, Istamburiyev Muhammadali Abdulazizovich	
VELOSIPIED SPORT TURI BILAN SHUG’ULLANUVCHILARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	212
Raxmonova Go’zal Bobir qizi	
SOCIO-PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF CYBERBULLYING ON ADOLESCENTS’ INTERPERSONAL COMMUNICATION	215
Salomov Shamsiddin Sabokhiddin ugli	
RUHIY SALOMATLIKNI QO’LLAB-QUVVATLASH ORQALI BO’LAJAK LOGOPEDLARNING INKLYUZIV FAOLIYATGA PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI OSHIRISH	219
Sharifova Maxliyo Zarif qizi	
TALABALARDA TA’LIM JARAYONIGA MOSLASHISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	222
Ubaydullayev Nuriddin Toxir o’g’li	
PEDAGOGIK JAMOALARDA PROJECT MANAGEMENT METODLARINING JAMOAVIY MOTIVATSIYAGA TA’SIRI.....	225
Umarova Navbahor Shokirovna, Ashurov Muhammad Zokir o’g’li	
AYOLLARDA KASB VA OILA MUVOZANATINI TA’MINLASHNING PSIXOLOGIK OMILLARI	227
Zuxra Mansurxonova	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ СПОСОБЫ ВЫЯВЛЕНИЯ КРИМИНАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ	230
Пардаева Умида Мухтар қизи	
PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE LIFE POSITION OF UNORGANIZED YOUTH.....	234
Atabayeva Nargis Batirovna, Alimjonova Durдона Yunusjon qizi	
YOSHLARNI OTA-ONALIK MAS’ULIYATIGA TAYYORLASH - PSIXOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOSI SIFATIDA.....	238
Bilolova Zamira Baxtiyarovna	
OTA-ONA VA FARZAND MUNOSABATLARINI TADQIQ ETISHNING NAZARIY JIHATLARI.....	241
D.U.Abdullayeva, I.X.Panjiyeva	
SHAXS IJTIMOY MOSLASHUVIGA TA’SIR ETUVCHI PSIXOLOGIK OMILLARNING O’ZIGA XOSLIGI	244
Dusbojev Asliddin Turgunovich	
PSYCHOLINGUISTIC FOUNDATIONS OF SOCIOLINGUISTIC COMPETENCE AND ITS STRUCTURAL COMPONENTS.....	247
G.A.Valiyeva	

YOSH OILALARNING MUSTAHKAMLIGIGA ZAMONAVIY AXBOROT VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING TA’SIRI.....	250
Kushakova Nargiza Islambaevna	
TALABALARDA IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK KOMPETENTLIK SHAKLLANISHINING DINAMIK XUSUSIYATLARI.....	253
Nazarova Malohat Axmedovna	
SOCIO-PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF CYBERBULLYING ON ADOLESCENTS’ INTERPERSONAL COMMUNICATION	255
Salomov Shamsiddin Sabokhiddin ugli	
OTA-ONA VA FARZAND MUNOSABATLARINI BARQARORLASHTIRISHDA AFILIATSIYA MOTIVINING IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	259
Samatova Sevara G’ayratovna	
GENDER STEREOTIPLARI - QABUL QILINGAN ME’YOR VA QOIDALARGA XULQ-ATVORINI MOSLASHTIRISH.....	263
Saribayeva Umida Sattarovna	
DINIY MUTAASSIBLIK, EKSTREMIZM VA TERRORCHILIKNING IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	266
Sobirov Jamoliddin, Nazarov A.S.	
O’QUVCHI YOSHLARNING O’ZARO MUNOSABATLARIDA TEAM BUILDING TA’SIRI VA AHAMIYATI.....	267
Turayev Nurmuhammad Alibek	
O’SMIRLARDA DEVIANT XULQNING KONATIV ASPEKTLARI BO’YICHA PSIXODIAGNOSTIK TAHLIL (HUDUDIY VA GENDER FARQLARI MISOLIDA)	269
Turayeva Gulchehra Urayimovna	
TALABALAR IJTIMOYIY FAOLLIGINI OSHIRISHNING IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK JIHATLARI	273
Umarov Saidnemat Burxanovich	
O’SMIRLIK DAVRIDA DEVIANT XULQ-ATVOR NAMOYON BO’LISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	275
Umarova Navbahor Shakirovna, Xalilova Sarvinoz Qodirali qizi	
TA’LIM MUASSASALARIDA BOSHQARISHDA KOGNITIV MENEJMENT YANGI MODEL SIFATIDA	278
Umarova Navbahor Shokirovna, Sadinova Marjona Akmal qizi	
SPORTCHILAR OILASIDAGI SIBLINGLAR MUNOSABATLARINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	281
G.H.Usmonova 281	
YOSHLAR PSIXOLOGIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA QADRIYATLAR TIZIMI VA IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK MEKANIZMLARNING O’ZARO TA’SIRI: NAZARIY ASOSLAR VA EMPIRIK TAHLIL.....	283
X.A. Bobanov	
KIBERIJTIMOYILASHUV IJTIMOYIY PSIXOLOGIK HODISA SIFATIDA.....	287
Yuldashev S.R., Muhiddinova M.N	
MILLIY VA DINIY URF-ODAT VA AN’ANALARDA AXLOQ NORMALARINING MUJASSAMLASHGANLIGI.....	289
D.Sh.Yuldashova, Miraliyeva Zulayxo Abdurauf qizi, Xidirova Gulhayo Muhiddin qizi	
РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ У СТУДЕНТОВ-ПСИХОЛОГОВ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ	292
Аскарова Гулрух, Ашурова Анастасия	
КОММУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ КАК ФАКТОР ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕНИЯ ПЕДАГОГА-ПСИХОЛОГА	296
Аскарова Гулрух, Рахимова Робиябону	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗА «Я» У ПОДРОСТКОВ.....	300
Махмудова Диларом Ахмадовна, Сафаев Музаффар Зафар угли	
СЕМЕЙНАЯ СИНЕРГИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ “Я-КОНЦЕПЦИИ” В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ	303
Одилова Наира Гулямовна	

3-Sho'ba. Yosh va pedagogik psixologiya: ta'lim-tarbiya jarayonidagi muammolar	307
TALIM MUASSASALARIDA PSIXOLOGIK KONTRAKTNI MUSTAHKAMLASH UCHUN TASHKILIY-PSIXOLOGIK INTERVENSIYALAR	308
Umarova Navbahor Shokirovna, Bayzaqova Madina Ibragimovna	
TALIM OLISH JARAYONIDA STRESSGA BARQARORLIK NAMOYON BO'LISHINING YOSH PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	312
N.Z.Ismoilova, M.K.Ismoilova	
BOLALARDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING PSIXOLOGIK TA'SIRI	315
Aliyeva Kamola Saidnegmatovna, Tulqunova Barnooy Behzodjon qizi	
PEDAGOGLARDA KASBIY STRESSNING NAMOYON BO'LISH XUSUSIYATLARI	317
Boymirzayeva Nafisaxon Baxodir qizi	
O'ZBEKISTONDA STEAM TALIM TEXNOLOGIYASINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI	321
G.M.Qurbonova	
PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DIGITAL INFORMATION USE THAT CONTRIBUTE TO THE EROSION OF SOCIAL NORMS IN THE MINDS OF YOUNG PEOPLE	324
Ganiev Maksudjon Najimovich	
TALABALARDA PROKRASTINATSIYA DARAJASINI KAMAYTIRISH VA OLDINI OLISHNING NAZARIY TAHLILI	328
Ismailov Sanjarbek Sherzod o'g'li	
O'SMIRLARDA DEVIANT XULQ SHAKLLANISHINING OTA-ONA MUNOSABATLARI BILAN BOG'LIQLIGI	331
Mo'minova Dilrabo Murodillayevna	
O'SMIRLIK DAVRIDA PSIXIK RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	334
N.Z.Ismoilova, S.S.Berdiyeva, H.T.Baxriddinova	
ZO'RAVONLIKKA UCHRAGAN O'SMIRLAR ORASIDA COPING STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHIGA IJTIMOYIY QO'LLAB-QUVVATLASH OMILLARINING TA'SIRI	337
Nishanova Zamira Taskarayevna, Komilova Komila Inomjon qizi	
O'SMIRLARNI AGRESSIV XULQ-ATVOR FENOMENINI PSIXOLOGIK JIHATLARINI O'RGANISH.....	339
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
OLIY TALIM PEDAGOGLARDA FRUSTRATSION TOLERANTLIKNI NAMOYON BOLISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	342
Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li	
TALABALAR O'ZINI O'ZI FAOLLASHTIRISHI MUAMMOSINING MAHALLIY MUHITDA TADQIQ ETILISHI.....	345
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li	
TALABALARDA TADQIQOTCHILIK QOBILYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	348
Saidakbarova Nigora	
O'SMIRLIK DAVRIDA DEVIANT XULQNING SHAKLLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	351
Sattarova Shahnoza Qo'chqarovna, Erkinjonova Raximaxon Baxtiyor qizi	
TALIM TASHKILOTLARIDA "WELL-BEING MANAGEMENT" TIZIMINI JORIY ETISH: IJTIMOIY-PSIXOLOGIK YONDASHUV DOIRASIDAGI TAHLIL.....	353
Umarova Navbahor Shokirovna, Muminov Temurbek Uralbaevich	
GLOBALASHUV DAVRIDA O'SMIRLARNING HAYOTIDA PSIXOLOGIYANING AHAMIYATI	356
Xolmuratova Mahbuba Maxmudovna, Mannonov Hamid Xolmurod o'g'li, Isroilova Sevinch Sobirjon qizi	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КОПИНГ-СТРАТЕГИЙ ПЕДАГОГОВ В СТРЕССОВЫХ СИТУАЦИЯХ.....	359
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Халматова Мумтоза Зафаржон кизи	

ВЛИЯНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА МЕЖЛИЧНОСТНЫЕ ОТНОШЕНИЯ	363
Лутфуллаева И.А.	
RIVOJLANGAN XORIJIY MAMLAKATLAR TA'LIM TIZIMIDA MAKTAB DIREKTORLARINING BOSHQARUV MADANIYATI.....	365
Abdulxayeva M.B.	
INNOVATSION TALIM TIZIMIDA TALABALARNI KREATIV TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI.....	369
Masharipova Saida Rahimovna, Jiyanboeva Sadokat Shonazarovna	
FORMATION OF SOCIO-COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS THROUGH BILINGUISTICS BASED ON AN INTEGRATIVE APPROACH.....	372
Najmiddinova Gulnoza Odilovna	
O'QITISH JARAYONIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING PSIXOLOGIK JIHATLARI.....	376
Safarova Dilnoza Kuchkarovna, Kasimova Dildora Xusanovna	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI	379
Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi, Saydiraxmonova Durdona Abror qizi	
PEDAGOGLARDA KREATIVLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI	382
Sh.D.Ablakulov	
PSYCHOLOGICAL BASES OF POSITIVE PSYCHOLOGY AND POSITIVITY IN PEDAGOGICAL ACTIVITY	385
Shakhnoza Sattarova Kochkarovna	
PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF PROFESSIONAL ADAPTATION	388
Shodiyeva Rayhon Saydullayevna	
YOSH VA PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA: TA'LIM-TARBIYA JARAYONIDAGI MUAMMOLAR.....	391
Tuqboyeva Dilshoda Zaynievna, Saliddinova Nilufar Lochin qizi	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM DASTURLARINI XALQARO AKKREDITATSIYADAN O'TKAZISH TAJRIBASI	393
Tursunov Tajimurad Mirsaidovich, Berdiqulov Ravshan Shavkatovich	
PEDAGOGIK DIAGNOSTIKA PEDAGOGIKANING ILMIY VA AMALIY SOHASI SIFATIDA	396
Umarova Malika Xisabidinovna, Xolboboyeva M.A.	
TA'LIM MUASSASALARIDA LIDERLIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI.....	399
Umarova Navbahor Shokirovna, Sobirova Shahlo Saminjonovna	
O'QUV MOTIVATSIYASI MUAMMOSI XORIJ PSIXOLOGIYASIDA TADQIQOTLAR PREDMETI SIFATIDA.....	402
D.Sh.Yuldashova	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОБУЧЕНИИ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ НАУК.....	405
Алиева Камола Саиднегматовна	
ФОРМИРОВАНИЕ КОГНИТИВНОЙ АКТИВНОСТИ КАК ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ НАУЧНОГО ИНТЕЛЛЕКТА ПЕДАГОГА.....	408
Анварова Хуснора Давронбек кизи	
ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ АРТ-ТЕРАПИИ В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ.....	411
Асанова Гузаль Мухарамовна, Нуруллаев Адхамбек	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СОВЛАДАЮЩЕГО ПОВЕДЕНИЯ У МОЛОДЕЖИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ.....	414
Аскарова Гулрух Оринбасаровна	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФРУСТРАЦИОННОЙ ТОЛЕРАНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ.....	418
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Рустамова Мубина Эркин кизи	

УМЕНИЯ ОРИЕНТИРОВАТЬСЯ В ТРУДОВОМ ЗАДАНИИ У УМСТВЕННО ОТСТАЛЫХ УЧАЩИХСЯ МЛАДШИХ КЛАССОВ.....	422
Зохидова К.Х.	
РОЛЬ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В ПСИХОЛОГИЧЕСКОМ СОПРОВОЖДЕНИИ И ВОСПИТАНИИ ШКОЛЬНИКОВ	424
М.М.Агзамова, Карпенко А.А.	
КОГНИТИВНЫЕ И ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ ФАКТОРЫ МОТИВАЦИИ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА У МОЛОДЕЖИ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ (ПОКОЛЕНИЯ Z И ПОКОЛЕНИЯ ALPHA).....	427
Мухамеджанова Р.Р.	
4-Sho'ba. Amaliy psixologiya: psixologik xizmat muammolari va innovatsion yechimlari.....	430
PEDAGOGIK JAMOALARDA PROJECT MANAGEMENT METODLARINING JAMOAVIY MOTIVATSIYAGA TA'SIRI.....	431
Umarova Navbahor Shokirovna, Ashurov Muhammad Zokir o'g'li	
ИСТОРИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ПОНЯТИЯ «ОДАРЕ́ННОСТЬ».....	433
Байбаева Мухайе Худайбергеновна, Зайниддинова Хилола Абдилвахоб кизи	
GLOBALASHUV JARAYONIDA HUQUQBUZARLIKLAR PSIXOPROFILAKTIKASI MUAMMOLARI	436
Qodirov Obid Safarovich, Utayev Umid Saidaloyevich	
TURLI AVLOD VAKILLARIDA KASBIY MOTIVATSIYA VA KASB TANLASH MEXANIZMLARINING PSIXOLOGIK TAHLILI	439
Jabborov Xazrat Xusenovich, Kamola Xodjaeva	
STRESS HAQIDA UMUMIY PSIXOLOGIK TUSHUNCHA	442
Aksakalova Nilufar Oybekovna	
XOTIN-QIZLARDA OILAVIY ZO'RAVONLIKDAN KEYINGI STRESS HOLATLARINI OPTIMALLASHTIRISHNING IJTIMOY PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI.....	446
Alimova Umida Raxmatillayevna	
BOJXONA TIZIMI XODIMLARIDA STRESSGA BARQARORLIKNI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	449
Fayzullayeva Xurshida Erkin qizi	
KASBIY O'ZINI ANGLASH VA O'ZINI RIVOJLANTIRISH MOTIVLARI.....	452
G.Andakulova	
VIRTUAL MULOQOT VA RAQAMLI IJTIMOY MUHITDA YOSHLARNING DEVIANT XULQ-ATVORI SHAKLLANISHINING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI	455
G'aniyev Maqsudjon Najim o'g'li, Nizomiddinova Feruza Faxriddin qizi, Bahriddinova Hulkaroy Tojiddinova	
RUHIY SALOMATLIKNI SAQLASHDA PSIXOLOGIK OMILLARNING AHAMIYATI.....	460
Hasanova Dilshoda Avazbek qizi	
IJTIMOY TARMOQLARNING SHAXS RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	463
Ismoilova Dilso'z, Murodjonova Mavzuna Latifjon qizi, Tilapboyeva Rayxona Komiljon qizi	
TALABALARDAGI KOMMUNIKATIV VA IJTIMOY KOMPETENTLIK XUSUSIYATLARINI RIVOJLANTIRISH.....	466
Nazarova Malohat Axmedovna	
FORMATION OF COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS WITH HEARING IMPAIRMENTS.....	469
Shakhnoza Pulatova	
O'SMIR YOSHIDAGI O'QUVCHILAR SAMARALI MULOQATDA O'QITUVCHILARNING KOMMUNIKATIV SIFATLARNI NAMOYON BO'LISHI	472
Xalmuratova Dilaram Abdikarimovna, Saydazimova Ziyoda Baxtiyor qizi, Nurmuhammedova Mohidil Nodir qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASRIDA TA'LIM JARAYONINI BOSHQARISH INNOVATSIYALARI.....	475
Mamanazarova Nargiza Komildjanovna, Mirzayeva Shaxida Abdinabiyevna	

O'SPIRINLARNING IJTIMOY TARMOQLARDAGI MULOQOT MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK JIHATLARI.....	478
Salomov Shamsiddin Saboxiddin o'g'li, Yaxshiboyeva Ruxshona Husniddin qizi, Alimjonova Durdona Yunusjon qizi	
MOSLASHUVCHAN XULQ-ATVOR XUSUSIYATI, IFODALANISH MUAMMOLARI.....	482
Sh.B.Qurbanova	
KONCHILIK VA QAZIB OLISH SANOATI SOHASIDA PSIXOLOGIK SALOMATLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASH TIZIMI.....	487
Sh.U. Turobova	
SHAXS VAQTINI IDROK ETISH VA BOSHQARISHNING TO'RT USULI.....	491
Solayev Og'abek Ilhombek o'g'li	
AYBDORLIK HISSINING NAMOYON BO'LISHI: XORIY OLIMLARI TADQIQOTLARIDA YORITILISH.....	494
Sultanova Saida Muhiddin qizi	
EDUKOLOGIYA VA KOMMUNIKATSIYANING KESISHGAN NUQTALARI: METODOLOGIK QARASHLAR TAHLILI.....	496
To'g'onboeva Qizlarxon Ikromjon qizi, Ruzmetova Xilola Abdusharipovna	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MUAMMOLAR.....	501
Tuqboeva Dilshoda Zaynievna, Mardonova Mardona Farhodovna	
CORRECTION OF ANXIETY IN CHILDREN.....	503
Umarova M.Kh., Sabirova N. I.	
PEDAGOGIK DIAGNOSTIKANING MAQSADI VA SHAXS RIVOJLANISHIDAGI O'RNI.....	505
Umarova Malika Xisabidinovna, Abdurasulova Ra'no Saloxiddinovna	
VIRTUAL MUZEYLAR VA ULARNING TARBIVAVIY IMKONIYATLARI.....	508
Voxidova N.X., Yusupova M. U.	
O'SMIR YOSHIDAGI O'QUVCHILAR SAMARALI MULOQATIDA O'QITUVCHILARNING KOMMUNIKATIV SIFATLARI NAMOYON BO'LISHI.....	510
Xalmuratova Dilaram Abdikarimovna, Saydazimova Ziyoda Baxtiyor qizi, Nurmuhammedova Mohidil Nodir qizi	
O'SMIRLARNING PUL HAQIDAGI IJTIMOY TASAVVURLARI SHAKLLANISHIDA ETNOPSIXOLOGIK QADRIYATLAR VA MADANIY IDENTIFIKATSIYA OMILLARINING O'ZARO TA'SIRI.....	512
Xolmuratova Mahbuba Maxmudovna	
INSON PSIXIKASI TASHQI MUHIT VA ICHKI HOLAT O'RTASIDAGI O'ZARO TA'SIR NATIJASIDA SHAKLLANISHI.....	515
Xolmurotova Mahbuba Mahmudovna, Ergashova Shaxinabonu Boboqulovna, Safarova Lobar Alisherovna	
ОТКЛАДЫВАНИЕ ДЕЛ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ЯВЛЕНИЕ: МЕХАНИЗМЫ И ПРИЧИНЫ ПРОКРАСТИНАЦИИ.....	518
Асанова Гузаль Мухарамовна, Ганибекова Ситора	
ДЕВИАНТНОЕ ПОВЕДЕНИЕ У ПОДРОСТКОВ.....	521
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Шапранова Милана Павловна	
МОТИВАЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ОСУЖДЕННЫХ К ТРУДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ОБУЧЕНИЮ В ПЕНИТЕНЦИАРНОЙ СИСТЕМЕ.....	525
М.А.Сайдуллаева	
5-Sho'ba. Shaxsning ruhiy salomatligi va salomatlik psixologiyasining dolzarb masalalari.....	529
O'SMIRLIK DAVRIDAGI BOLALARDA AGRESSIYANING NAMOYON BO'LISHI VA UNI BARTARAF ETISH USULLARI.....	530
Jalilova S.X., Aloyeva F., G'aybullaeva A.	
TA'LIM MUASSASALARIDA HR-MENEJMENT TIZIMINI JORIY ETISHNING SAMARADORLIGI.....	533
Umarova Navbahor Shokirovna, Bekmurotova Kamola Xasanovna	
BOLALARNI ZO'RAVONLIKDAN HIMOYA QILISH MEKANIZMLARI.....	535
Abbosova Uzrobonu Erkin qizi	

AUTIZM SPEKTRI BUZILISHI BO'LGAN MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA VIDEODELLASHTIRISHNING IJTIMOY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHDAGI AHAMIYATI.....	538
<i>Atabayeva Dilrabo Ixtiyor qizi</i>	
GLOBAL O'ZGARISHLAR FONIDA KASBIY STRESS.....	543
<i>Bog'bekova Dilnoza Shonazarovna</i>	
GIPERTONIYA BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA STRESSNI BOSHQARISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI	546
<i>Eshchanova Nasiba Matnazarovna</i>	
SHAXSNING RUHIY SALOMATLIGI VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI	549
<i>Inogamova Shaxzoda Raximovna</i>	
NEUROPROTECTIVE PROPERTIES OF PROPOFOL AND SEVOFLURAN: POSSIBILITIES OF PREVENTING THE DEVELOPMENT OF DYSFUNCTION IN COGNITIVE PROCESSES	553
<i>Karimova G. Kh., Khodjimurodova M. Yu.</i>	
YETUKLIK DAVRIDA INSULT TASHXISLI BEMORLAR BILAN PSIXOKORREKSION ISH OLIB BORISHNING DASTURIY ASOSLARI.....	556
<i>L.U.Atajanova</i>	
SHAXS RUHIY SALOMATLIGINING PSIXOLOGIK VA IJTIMOY DETERMINANTLARI.....	558
<i>N.A.Saidakbarova, Karimova Gulnoza</i>	
GIPERTONIYA KASALLIGIDA BEMORLARDA NARKOZDAN SO'NG XOTIRANI O'ZGARISHI.....	561
<i>Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Axmatova Diyora Donyor qizi, Ulug'babayeva Soliha G'ayratjon qizi</i>	
ZO'RAVONLIKKA UCHRAGAN AYOLLAR BILAN PSIXOLOGIK MASLAHAT TASHKIL ETISH TAMOYILLARI.....	564
<i>Nazarova Muharram Yunus qizi</i>	
SHAXS RIVOJLANISHI VA SALOMATLIGINI ASRASHDA IJTIMOY TARMOQLARNING O'RNI.....	567
<i>O.M. Zaripov</i>	
BULLING VA ZO'RAVONLIK HOLATLARINING PSIXOLOGIK, IJTIMOY VA PEDAGOGIK OMILLARI.....	569
<i>Qarshiyeva Dilafruz, Sattorova Mohinur Sherali qizi</i>	
MAHALLIY NARKOZ PAYTIDA TAFAKKURNING YO'QOLMASLIGI.....	572
<i>Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Nizomova Munisa Amriddinova, Raximova Shaxnoza Ravshanovna</i>	
SHAXSNING RUHIY SALOMATLIGI VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI	575
<i>Pulatova Gulnoza Murodilovna, Umrzaqova Gulzoda Abdurahmon qizi</i>	
NEVROTIK BEMORLARDA XISSIY O'ZGARISHLAR	578
<i>Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Ostonayeva Novbaxor Mamaraimovna, Inomova Odina Abdulvohid qizi</i>	
COVID-19 PANDEMIYASINING INSON RUHIYATIGA TA'RISI.....	581
<i>Qadirova Shahnoza Saidabdullayevna</i>	
NARKOZDAN SO'NG BEMORLARDA XOTIRANI TIKLANISHI.....	584
<i>Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Shukurova Nigora Quدراتila qizi</i>	
NUTQIDA KAMCHILIGI BO'LGAN BOLALAR BILAN OLIB BORILADIGAN PSIXOKORREKSION ISHLAR TIZIMI	587
<i>S.A.Mamatisayeva</i>	
OPERATSIYADAN SO'NG SEZGI JARAYONLARINING TIKLANISHI.....	590
<i>Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Tojiyeva Go'zal Karimjonovna, Ollamova Nargiza Hamdam qizi</i>	
TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV TIZIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA “DIGITAL TWIN” (RAQAMLI EGIZAK) TEXNOLOGIYASI ASOSIDA MODELLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI.....	593
<i>Umarova Navbahor Shokirovna, Gaymnazarov Odiljon Kurbanovich</i>	

BOLALIKDAGI PSIXOLOGIK JAROHATLARNING O‘SMIR SHAXSIY IDENTIFIKATSIYASI SHAKLLANISHIGA TA‘SIRI: RETROSPEKTIV TAHLIL ASOSIDAGI YONDASHUV.....	596
<i>Xudayberganova Roziya Nurniyazovna</i>	
BOLALARDA NARKOZDAN SO‘NG SEZGINI YUQORI BO‘LISHI	599
<i>Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Zakirova Sadoqat Kudayberganovna, Yangiboyev Zokir Tohir o‘g‘li</i>	
НЕВРОЗЫ У ДЕТЕЙ: ПРИЧИНЫ И СИМПТОМЫ.....	602
<i>Абдурахимов Дониёр Абдусаидович</i>	
INVESTIGATION OF THE RECOVERY OF COGNITIVE PROCESSES AND MEMORY FUNCTIONS AFTER GENERAL ANESTHESIA THROUGH NEUROPSYCHOLOGICAL AND PHYSIOLOGICAL MEASUREMENTS.....	605
<i>Karimova Gulchexra Khamidullayevna</i>	
ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ И ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ЖИЗНИ СЕМЬИ В УСЛОВИЯХ БОЛЕЗНИ РЕБЁНКА.....	608
<i>Асанова Гузаль Мухарамовна</i>	
NARKOZDAN SO‘NG UYQU BUZILISHLARI	612
<i>Karimova Gulchexra Xamidullayevna, Kilichova Gulnoza Bobomurotova, Xalikova Shaxzoda Radjabovna</i>	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ДЕТСКОГО АУТИЗМА: ФАКТОРЫ, ПРОЯВЛЕНИЯ, ПРОБЛЕМЫ.....	616
<i>Асрарханова Эътибор Абдувахаб қизи</i>	
БЕССОННИЦА И ПСИХОЛОГИЯ: ВЫЗОВЫ И ЦИФРОВЫЕ РЕШЕНИЯ (с включением проекта «Веб-приложение для людей, страдающих бессонницей»).....	620
<i>Туракулова И. Х., Делеверханов С. А.</i>	
ILK O‘SPIRINLARDA STRESSNI KELITIRIB CHIQRUVCHI OMILLAR HAQIDAGI TASAVVURLARNING O‘ZIGA XOSLIGI	623
<i>N.Z. Ismoilova</i>	
STRESSGA BARDOSHLILIK – SHAXS RUHIY SALOMATLIGINING ASOSI SIFATIDA	626
<i>Ruzmatova Nigina Shotilla qizi</i>	
O‘SMIRLIK DAVRIDA XULQIY OG‘ISHLARNI KORREKSIYALASH USULLARI.....	629
<i>To‘raboyev Azamat Muxamadullayevich</i>	
SCIENTIFIC APPROACHES TO THE FORMATION OF STRESS RESISTANCE	632
<i>Tuychiyeva Shakhlo Shavkatovna</i>	
TALABALARDA RUHIY SALOMATLIKNI MUSTAHKAMLASHDA STRESSGA BARDOSHLILIK VA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI.....	634
<i>Xajiyeva Iroda Adambayevna</i>	
MASS-MEDIANI TA‘SIRI OSTIDAGI O‘Z JONIGA QASD QILISH: VERTER SINDROMI PSIXOLOGIYASI TAHLILI.....	637
<i>Xudoyberganova Sharofat G‘ofurjon qizi</i>	
NERV KASALLIKLARDA BEMORLARDA HISSIY O‘ZGARISHLARI.....	641
<i>Xujamova Ruhshona G‘olib qizi</i>	
СУИЦИДАЛЬНОЕ ПОВЕДЕНИЕ У ДЕВУШЕК-ПОДРОСТКОВ.....	643
<i>Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Абдуллина Аделина Маратовна</i>	
СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ И ТЕХНОЛОГИИ В СУДЕБНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЕ	647
<i>Мухтарова Азиза Эркиновна</i>	
INTROVERT VA EKSTROVERT SHAXSLARNING INGLIZ TILINI O‘ZLASHTIRISHDAGI PSIXOLOGIK FARQLARI.....	650
<i>Konratbaeva Ayjamal Bazarbaevna, Ochilova Xurshida Bahromovna</i>	
BOSHLANG‘ICH SINFLAR O‘QUVCHILARINING TANQIDIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	652
<i>Konratbaeva Ayjamal Bazarbaevna, Yusupova Xursanoy Fazliddin qizi</i>	
МЕНЕДЖМЕНТ ИММЕРСИВНОЙ ИНКЛЮЗИВНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ	655
<i>Оманова Гулноза Абдиназаровна</i>	

KO'P MILLATLI TA'LIM MUASSASALARIDA YETAKCHILIK USLUBLARINING ETNOPSIXOLOGIK JIHATLARI	658
Umarova Navbahor Shokirovna, G'ayratova Malohat O'tkir qizi	
TA'LIM TASHKILOTLARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONIDA BIXEVIORIAL MENEJMENT NAZARIYASINING MOHIYATI.....	660
Umarova Navbahor Shokirovna, Sangirova Nargiza Yuldashevna	

TALABALARDA ALTRUIZM NAMOYON BO‘LISHIGA SHAXS XUSUSIYATLARINING TA‘SIRI

Kamolova Nilufar Davir qizi
mustaqil izlanuvchi, O‘zMPU

Annotatsiya: Ushbu maqola talabalarda altruizmning namoyon bo‘lishi, avvalo, ularning individual shaxsiy xususiyatlari bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, bu jarayon o‘zining murakkab psixologik mexanizmlarini namoyon qiladi. Shaxsning empatiya qobiliyati kuchli bo‘lsa, altruistik faoliyat ko‘proq ijtimoiy moslashuvchanlik va boshqalar ehtiyojini his qilish orqali ifodalanadi, aksincha, past darajadagi empatiya altruizmni zaiflashtiradi va yordam berish xatti-harakatlarini tasodifiy ko‘rinishga keltiradi.

Kalit so‘zlar: tolerantlik, altruistik faoliyat, shaxsiy liderlik sifatleri, o‘ziga baho, altruizm.

Abstract: This article argues that the manifestation of altruism in students is closely related, first of all, to their individual personality characteristics, and this process reveals its complex psychological mechanisms. If a person has a strong ability to empathize, altruistic activity is expressed through greater social adaptability and a sense of the needs of others, while, on the contrary, a low level of empathy weakens altruism and makes helping behavior seem random.

Key words: tolerance, altruistic activity, personal leadership qualities, self-esteem, altruism.

Аннотация: В статье утверждается, что проявление альтруизма у студентов тесно связано, прежде всего, с индивидуальными особенностями личности, и этот процесс раскрывает свои сложные психологические механизмы. Если у человека развита способность к эмпатии, альтруистическая активность проявляется в большей социальной адаптированности и понимании потребностей других, тогда как, напротив, низкий уровень эмпатии ослабляет альтруизм и делает оказываемое им содействие случайным.

Ключевые слова: толерантность, альтруистическая активность, лидерские качества личности, самооценка, альтруизм.

KIRISH

Talabalarda altruizmning namoyon bo‘lishi, avvalo, ularning individual shaxsiy xususiyatlari bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, bu jarayon o‘zining murakkab psixologik mexanizmlarini namoyon qiladi. Shaxsning empatiya qobiliyati kuchli bo‘lsa, altruistik faoliyat ko‘proq ijtimoiy moslashuvchanlik va boshqalar ehtiyojini his qilish orqali ifodalanadi, aksincha, past darajadagi empatiya altruizmni zaiflashtiradi va yordam berish xatti-harakatlarini tasodifiy ko‘rinishga keltiradi. Talabada ijtimoiy mas‘uliyat hissi yuqori bo‘lsa, altruizmning barqaror shakllari kuchayadi va u jamoadagi birdamlikni mustahkamlashga xizmat qiladi, biroq shaxsiy manfaatparastlik yoki individualistik intilishlar kuchli bo‘lsa, altruizm cheklangan darajada qoladi. Shaxsning o‘ziga ishonchi altruistik qarorlarni qabul qilishda muhim omil bo‘lib, yuqori o‘ziga ishonch altruistik faoliyatni dadil va samarali qiladi, past o‘ziga ishonch esa yordamni ikkilanish bilan kechirishga olib keladi. Dinamik jihatdan qaralganda, talabada kommunikativ ochiqlik kuchli bo‘lsa, altruistik munosabatlar o‘zaro muloqot jarayonida tezroq shakllanadi va samaradorligi ortadi, ammo kommunikativ yopiq shaxs altruizmni kamroq namoyon qiladi.

Shuningdek, shaxsning tolerantlik darajasi, boshqalar fikrini hurmat qilish qobiliyati ham altruizmning kuchayishida asosiy determinant sifatida xizmat qiladi, aks holda intolerant shaxs altruistik qarorlarga nisbatan befarq bo‘ladi. Talabaning ijodkorlik va muammoli vaziyatlarni noodatiy yechish qobiliyati altruizmni yangicha shakllarda namoyon qilishga imkon beradi, natijada altruistik faoliyat yanada jozibador va samarali bo‘lib boradi. Stressga chidamlilik va hissiy barqarorlik ham muhim ahamiyat kasb etadi, chunki hissiy jihatdan muvozanatli shaxs altruistik qarorlarni bosim ostida ham ongli ravishda qabul qila oladi. Shaxsning refleksivlik darajasi altruizmni ongli darajada mustahkamlaydi, chunki o‘z harakatlarini tahlil qilishga moyil bo‘lgan shaxs yordam berishni nafaqat hissiy, balki ratsional qaror sifatida ham baholaydi. Shu bilan birga, shaxsiy qadriyat tizimi altruizmni barqarorlashtiruvchi asosiy mezonlardan biri bo‘lib, inson hayot falsafasi yordamni qadriyat sifatida qabul qilsa, altruizm doimiy ravishda namoyon bo‘ladi.

Talabalarda altruizmning shakllanishida shaxs xususiyatlari ichida motivatsion yo'nalishlarning ham o'zni katta bo'lib, ayniqsa professional motivatsiya kuchli bo'lgan talabalar yordam berishni o'z kelajak kasbiy faoliyatining ajralmas qismi sifatida qabul qiladilar. Shaxsning reflektiv xususiyatlari rivojlangan bo'lsa, altruistik faoliyat ham chuqur tahlil qilingan qaror sifatida namoyon bo'ladi, chunki bunday talaba o'z xatti-harakatlarining oqibatini oldindan baholashga intiladi. O'zini o'zi nazorat qilish qobiliyati yuqori bo'lgan shaxs altruistik xatti-harakatni impulsiv emas, balki ongli va muvofiqlashtirilgan shaklda amalga oshiradi, bu esa altruizmni barqaror qadriyat sifatida mustahkamlaydi. Shaxsning irodaviy barqarorligi altruizmning izchil namoyon bo'lishiga yordam beradi, chunki kuchli iroda altruistik qarorlarda qat'iyatni ta'minlaydi.

Talabaning hissiy sezgirligi altruizmni yanada nozik shakllarda ifodalash imkonini beradi, masalan, u yordamni nafaqat amaliy ko'mak ko'rsatishda, balki ruhiy qo'llab-quvvatlash orqali ham namoyon qiladi. Shaxsiy mas'uliyat darajasi yuqori bo'lgan talaba altruistik faoliyatni axloqiy burch sifatida qabul qiladi, bu esa yordam berishni odatiy norma sifatida shakllantiradi. Shaxsning ochiqdigi va tashabbuskorligi altruizmni faol, tashqi ko'rinishda jozibador qilishga yordam beradi, natijada altruistik xatti-harakatlar guruhda tezroq tarqaladi. Shaxsiy tashvish darajasi past bo'lgan talabalar altruizmni bema'lol namoyon qilishlari mumkin, chunki ular ijtimoiy bahodan qo'rqmaydilar, aksincha tashvishli shaxslar yordam ko'rsatishda ikkilanishlari mumkin. Shaxsning tolerantligi altruizmni kengroq ijtimoiy qamrov bilan uyg'unlashtiradi, ya'ni tolerant shaxs boshqacha fikr va dunyoqarashlarga ega insonlarga ham yordam ko'rsatishga moyil bo'ladi. O'zini o'zi baholash darajasi barqaror bo'lgan talabalar altruistik faoliyatni shaxsiy qadriyat sifatida idrok etadilar, past o'zini baholash esa altruizmni zaiflashtiradi. Shaxsning tashabbuskorligi altruizmni innovatsion va ijodiy shakllarda ifodalash imkonini beradi, bu esa yordamni nafaqat samarali, balki qiziqarli qiladi. Shaxsiy ehtiyotkorlik altruizmni haddan tashqari hissiy emas, balki oqilona tarzda boshqariladigan qiladi, natijada yordam ko'proq manzillilik kasb etadi. Shaxsning ijtimoiy sezgirligi kuchli bo'lsa, altruistik faoliyat ijtimoiy birdamlikni mustahkamlovchi asosiy mexanizm sifatida shakllanadi.

Psixologik moslashuvchanlik altruizmni turli vaziyatlarda samarali namoyon qilish imkonini beradi, chunki moslashuvchan talaba vaziyat talabiga qarab yordam ko'rsatish usullarini o'zgartira oladi. Shaxsning ma'naviy qadriyatlari altruizmni mustahkamlaydi, chunki ma'naviyatli inson yordamni hayot falsafasining zaruriy qismi sifatida ko'radi. Shaxsiy liderlik sifatleri altruizmni boshqalarga namuna sifatida ko'rsatadi, bu esa guruh a'zolarining ham altruistik faoliyatini kuchaytiradi. Shaxsning empatik sezgirligi altruizmni ko'proq samimiy va qadrli qiladi, chunki empatiyaga asoslangan yordam chin qalbdan keladi. Natijada talabalarda altruizmning namoyon bo'lishi shaxsiy sifatlar majmuasi bilan belgilangan murakkab psixologik jarayon sifatida qaraladi va bu jarayon ularning ijtimoiy, kasbiy hamda shaxsiy rivojlanish darajasi bilan uzviy bog'liq bo'lib shakllanadi.

Endi, talabalarning o'ziga beradigan bahosini altruizm namoyon bo'lishiga ta'siriga diqqatimizni qaratamiz.

2.8-jadval. Talabalarning o'ziga beradigan bahosini altruizm namoyon bo'lishiga ta'siri (n=598)

Mezonlar	Altruizm
O'ziga baho	0,124**

Izoh: **p ≤ 0,01, *p ≤ 0,05

Korrelyatsion bog'lanishlarga ko'ra, talabalarning altruistik xatti-harakatlarga moyilligi ularning o'z shaxsiga beradigan bahosi bilan bevosita bog'liq bo'lib, bu bog'liqlikning statistik ko'rsatkichlari ($r_s=0,124$; $p \leq 0,01$) ijobiy va ishonchli ekanini ko'rsatadi. O'zini yuqori baholaydigan talaba boshqalarga yordam berishni o'zining ijtimoiy mas'uliyati va shaxsiy qadriyati sifatida qabul qiladi. «O'ziga baho» omili o'z navbatida talabaning ichki resurslarga bo'lgan ishonchi, o'zini qadrlash darajasi va ijtimoiy rolini anglash darajasi bilan bog'liqdir. Bunday talabalar altruistik faoliyatga ko'proq o'z irodasi bilan kirishadi, ular uchun yordam ko'rsatish – bu nafaqat axloqiy burch, balki shaxsiy mazmunli ehtiyojga ham aylanadi. «Altruizm» omili esa boshqalarning manfaatini o'z manfaatidan ustun qo'yish, ijtimoiy empatiya va ijtimoiy mas'uliyat bilan uzviy bog'liq bo'lib, bu o'z-o'zini qadrlovchi shaxslarda kuchliroq ifodalanadi. Psixologik nuqtai nazardan qaralganda, altruizmni kuchli ifodalovchi talabalar o'zlariga nisbatan yuqori ijtimoiy va hissiy bahoga ega bo'ladilar. Shuning uchun, talabaning altruistik xatti-harakatlari u o'zini jamiyatda qanday tutishini qanday qabul qilishi bilan chambarchas bog'liq bo'ladi. O'ziga nisbatan yuqori baho bergan talaba boshqalar ehtiyojini tezroq sezadi, ularga yordam berishni o'zining ijtimoiy roli sifatida qabul qiladi. Bunday shaxslar ko'pincha jamoaviy faoliyatlarda faol qatnashadi, ularda “men foydaman” degan ijtimoiy o'zlik mavjud bo'ladi. Aksincha, o'zini past baholovchi talabalar ko'proq o'ziga yopiq, ehtiyotkor va altruistik harakatlarga nisbatan passiv munosabatda bo'ladi. Ular o'z yordami foydasiz deb hisoblab, altruistik vaziyatlarda o'zini chetga oladi. Bu holat shuni ko'rsatadiki, “o'ziga baho” darajasi altruizmning rivojlanishida asosiy ichki motivatsion resurs hisoblanadi. Ijtimoiy-psixologik xizmatlarda shaxsiy baholash omilini rivojlantirish orqali altruistik munosabatni shakllantirish imkoniyati kuchayadi. Talabaning o'ziga bergan bahosi uning jamiyatdagi ijtimoiy o'rnini, shaxslararo muloqot darajasini va o'ziga bo'lgan ishonchini

belgilovchi mezonlardan biridir. Shuning uchun, “o‘ziga baho”ni ijobiy yo‘nalishda rivojlantirish, altruizmga tayyorlikni oshirishning muhim psixologik shartidir. Statistika jihatdan o‘z-o‘zini baholashning altruizmga ijobiy ta’siri mavjud bo‘lishi, ijtimoiy o‘zlikni anglash va ijtimoiy faollik darajasining oshganidan dalolat beradi. Bu holat shuni ko‘rsatadiki, altruizmga tayyorlikni rivojlantirish uchun o‘z-o‘zini qadrlashni kuchaytirish zaruriy pedagogik-psixologik strategiyadir. Talabalik davrida shaxsiy o‘sish, kasbiy identitet va ijtimoiy motivatsiyalar kuchaygani sari altruizmning real shakllanishi ta’minlanadi.

Shuningdek, o‘zini ijobiy baholaydigan talabalarda altruistik xatti-harakatlar barqarorroq namoyon bo‘lishi, ularning ichki resurslariga bo‘lgan ishonch, o‘zining jamiyatdagi o‘rnini anglash va ijtimoiy qadriyatlarini ongli ravishda qabul qilishi bilan bog‘liq. Bunday talabalarda altruizm – bu nafaqat boshqalarga yordam berish, balki o‘z shaxsiy yetukligini, empatik sezuvchanligini va jamiyatga daxldorlik hissini amalda ko‘rsatish vositasidir. O‘z-o‘ziga nisbatan yuqori bahoga ega bo‘lganlar ko‘proq tashabbuskor, ochiq va ijtimoiy jihatdan faol bo‘lib, altruistik harakatlarni o‘zlarining ijtimoiy roli sifatida qabul qilishadi. Aksincha, o‘zini past baholaydigan shaxslar altruizmga ehtiyotkor yondashadi, yordam berishga kamroq intilishadi yoki o‘z hissasini foydasiz deb hisoblab chetga tortilishadi. Ushbu korrelyatsion bog‘liqlik altruizmning psixologik bazasida “o‘ziga baho” omilining qanday chuqur motivatsion manba sifatida xizmat qilishini ko‘rsatadi. Talabani o‘z-o‘ziga nisbatan shakllangan ijtimoiy, emotsional va kognitiv bahosi, uning altruistik faollik darajasiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli, ta’lim jarayonida talabalar o‘rtasida sog‘lom “o‘zini baholash” tizimini shakllantirish, ijtimoiy qadriyatlarini anglash va o‘zini jamiyatga foydali shaxs sifatida ko‘rishga yo‘naltirish orqali altruizmni ongli, barqaror va chuqur shaxsiy xususiyatga aylantirish mumkin. Psixopedagogik yondashuvlar orqali o‘z-o‘zini qadrlash, ijtimoiy javobgarlik, empatik sezuvchanlik va yordam ko‘rsatishga tayyorlik kabi jihatlari uyg‘unlashtirilgan holda rivojlantirilsa, talabalarda altruistik xatti-harakatlar faqat vaziyatga bog‘liq reaksiya emas, balki ichki axloqiy qadriyat sifatida namoyon bo‘ladi. Bu esa o‘z navbatida ijtimoiy ongning shakllanishi, psixologik barqarorlik va shaxsiy yetuklikning muhim ko‘rsatkichlaridan biri bo‘lib, ijtimoiy-psixologik rivojlanishning asosiy tayanch nuqtasiga aylanadi. Shu boisdan, “o‘ziga baho” va “altruizm” o‘rtasidagi bog‘liqlikni nazarda tutgan holda, ta’lim tizimida ijtimoiy-psixologik kompetensiyalarni mustahkamlash, individual yondashuv asosida psixoprofilaktik va psixokorreksion choralarini joriy etish zarur. Natijada, altruizm nafaqat talabalar orasida ko‘mak, yordam va hamkorlik muhitini kuchaytiradi, balki ularning shaxsiy va professional taraqqiyotida muhim axloqiy ustunga aylanadi.

Shuningdek, talabalarda altruizm namoyon bo‘lishining shaxs differensial xususiyatlariga bog‘liqligini keltiramiz.

2.9-jadval. Talabalarda altruizm namoyon bo‘lishining shaxs differensial xususiyatlariga bog‘liqligi (n=598)

Mezonlar	Altruizm
Kommunikativ xususiyatlar	0,139**
Intellektual xususiyatlar	0,194**
Irodaviy xususiyatlar	0,002
Emotsional xususiyatlar	0,240**

Izoh: **p ≤ 0,01, *p ≤ 0,05

Talabani «kommunikativ xususiyatlari» darajasi uning «altruizm» omili bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, bu bog‘lanishning statistik jihatdan ishonchli ekani ($r_s=0,139$; $p \leq 0,01$) orqali tasdiqlangan. Altruistik faoliyat ko‘pincha shaxslararo muloqot, o‘z fikrini erkin ifoda etish, empatik tinglash va samimiy aloqa kabi kommunikativ jihatlarning faolligi bilan uyg‘unlashadi. Yuqori kommunikativ salohiyatga ega bo‘lgan talaba odatda boshqalarning holatini tushunishga, ular bilan hissiy aloqaga kirishga va zarurat tug‘ilganda yordam qo‘lini cho‘zishga moyil bo‘ladi. «Altruizm» talabani shaxsiy manfaatlarini emas, balki guruh manfaatlarini ustun qo‘yish qobiliyatini ifodalasa, «kommunikativ xususiyatlar» uning bu niyatlarini so‘z, tana tili va muloqot vositalari orqali ifodalash imkonini beradi. Har ikki omil talabani ijtimoiy faoliyatdagi muvaffaqiyatini belgilovchi psixologik vositalardir. Yuqori kommunikativ kompetensiyaga ega shaxslar jamoadagi ziddiyatlarni hal etishda ham altruistik yondashuvni qo‘llashga moyildirlar. Ular muammoga yechim topishda hamkorlikni, fikr almashuvini va hissiy qo‘llab-quvvatlashni ustuvor deb biladilar. Bu bog‘liqlik shuni ko‘rsatadiki, altruistik harakat shunchaki ichki niyat emas, balki ijtimoiy muloqot vositasida yuzaga chiqadigan faoliyatdir. Kommunikatsiya altruistik xatti-harakatning ijtimoiy maydondagi ifodasi bo‘lib xizmat qiladi. Talabalar o‘z fikrini to‘g‘ri va ta’sirchan ifoda eta olgan taqdirda, altruistik munosabatlar barqaror rivojlanadi. Shu sababli, psixopedagogik muhitda talabalar orasida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish altruizmni oshirishga xizmat qiladi. Muloqotga tayyorlik, boshqalarni tinglay olish, emotsional so‘zlashuv va vaziyatga mos til ishlatish altruizmning tabiiy ifodasi sifatida qaraladi. Shuningdek, o‘zini jamiyatda kerakli deb his qilgan talaba kommunikatsiya orqali bu hisni boshqalarga

yetkazish va yordam ko'rsatish orqali tasdiqlashga harakat qiladi. Altruizm muloqot orqali nafaqat tashqi harakat, balki ichki empatik qadriyat sifatida barqarorlashadi. Bu esa kommunikativ qobiliyatlarning ijtimoiy ong va hissiy sezgirlik bilan uyg'unlashgan holatini aks ettiradi. Xulosa qilganda, «altruizm» va «kommunikativ xususiyatlar» o'rtasidagi ijobiy bog'liqlik talabalarning muloqotga bo'lgan qobiliyati ularning ijtimoiy yordamga tayyorligini kuchaytirishini ko'rsatadi.

Talabalarda «altruizm» omili va «intellektual xususiyatlar» o'rtasidagi bog'liqlik ham statistik jihatdan ishonchli bo'lib ($r_s=0,194$; $p \leq 0,01$), bu ikki omil o'zaro murakkab ichki mexanizmlar orqali bir-birini to'ldirishini ko'rsatadi. «Intellektual xususiyatlar» – bu shaxsning muammoni tahlil qilish, tushunish, strategik fikrlash va ijtimoiy hodisalarga nisbatan anglovchan yondashuv ko'rsatkichlaridir. Intellektual darajasi yuqori bo'lgan talaba, altruistik holatlarga oddiy empatik reaksiya sifatida emas, balki ongli, tahliliy yondashuv asosida qaraydi. Ular yordamga muhtoj shaxsga nisbatan tezroq xulosa chiqaradi, ehtiyojni anglaydi va muvofiq yechim topishga harakat qiladi. «Altruizm» esa bu intellektual tahlilni amaliy harakatga aylantirishga xizmat qiluvchi axloqiy pozitsiyani bildiradi. Ushbu bog'liqlik shuni ko'rsatadiki, altruistik xatti-harakatlar nafaqat hissiy javob, balki intellektual ong jarayoni natijasi ham bo'lishi mumkin. Yuqori intellektga ega shaxs ijtimoiy vaziyatlarni chuqur tushunib, altruistik strategiyalarni ongli tanlaydi. Bu bog'liqlik ijtimoiy mas'uliyat hissining shakllanishida kognitiv komponentlarning qanday rol o'ynashini tasdiqlaydi. Ayni paytda, bu omil shuni ham anglatadiki, intellektual salohiyat altruistik harakatni resursga aylantirish imkonini beradi. Intellektual rivojlangan talaba boshqalarning ehtiyojlarini tahlil qilishda, ularni ustuvorlik darajasi bo'yicha tartibga solishda va o'z harakatlarini ratsional rejalashtirishda muvaffaqiyatliroq bo'ladi. Ular uchun altruizm impulsiv emas, balki strategik ijtimoiy qaror hisoblanadi. Bu bog'liqlikni ta'lim tizimida intellektual rivoj bilan ijtimoiy qadriyatlar tarbiyasini integratsiyalash orqali mustahkamlash mumkin. Altruistik qadriyatlar, intellektual refleksiya orqali chuqur asoslangan harakatlarga aylanadi. Shu sababli, psixopedagogik intervensiyalarda faqat hissiy emas, balki intellektual omillarga ham tayanish altruizmni shakllantirishda samarali bo'ladi. Xulosa shuki, «intellektual xususiyatlar» altruistik xatti-harakatlarning ongli, strategik va maqsadga yo'naltirilgan bo'lishini ta'minlovchi psixologik omildir.

«Altruizm» va «emotsional xususiyatlar» o'rtasidagi bog'liqlikning eng yuqori ko'rsatkichga ega bo'lishi ($r_s=0,240$; $p \leq 0,01$), bu ikki psixologik omilning o'zaro chuqur integratsiyalashganligini isbotlaydi. Emotsional jihatdan barqaror, sezgir, boshqalarning holatiga javob qaytara oladigan talabalarda altruizm yanada faol va barqaror tarzda namoyon bo'ladi. «Emotsional xususiyatlar» altruistik harakatning hissiy ildizlarini tashkil etadi – ya'ni insonning boshqalar holatiga nisbatan rahmdilligi, qayg'uga javob berish darajasi va ichki hissiy faolligi. Bunday talabalar o'z hissiyotlarini boshqalarnikiga uyg'unlashtira olishadi va empatiya orqali altruistik harakatlarga turtki topishadi. Emotsional sezuvchanlik altruizmni chin yurakdan, samimiy va shaxsiy ehtiyoj asosida yuzaga chiqishiga sabab bo'ladi. Bu esa altruistik xatti-harakatlarning ichki motivatsiyaga tayanishini ko'rsatadi. Boshqalarning holatiga befarq bo'lmagan shaxs altruistik harakatni nafaqat foydali deb, balki ahloqiy zarurat sifatida ham qabul qiladi. Bu bog'lanish orqali altruizmning birinchi psixologik manbai aynan emotsional reaksiya ekanligi isbotlanadi. Emotsional jihatdan kuchli shaxslar jamiyatdagi ijtimoiy og'riqlarga befarq bo'lmaydi, ular yordam berish orqali o'zining ichki muvozanatini saqlaydi. Bu holat shuni anglatadiki, altruizm ko'pincha ijtimoiy empatiya va hissiy ongdan tug'ilgan reaksiya sifatida shakllanadi. Psixologik xizmatlar bu jihatni inobatga olib, hissiy barqarorlikni oshirish orqali altruistik harakatlarga yo'naltiruvchi mexanizmlarni kuchaytirishi mumkin. Aynan «emotsional xususiyatlar» altruizmni doimiy, ichki ehtiyojga asoslangan va tashqi omillarga bog'liq bo'lmagan fazilatga aylantiradi. Talabalarning hissiy o'zini anglash darajasi oshgani sari altruistik holatlarda javob berish ehtimoli ortadi. Bunday bog'lanishlarni rivojlantirish uchun emotsional intellekt, empatik tinglash, his-hayajonni boshqarish va ijtimoiy sezuvchanlikka yo'naltirilgan mashg'ulotlar samarali hisoblanadi. Shu asosda xulosa qilish mumkinki, «emotsional xususiyatlar» altruizmning eng chuqur va barqaror manbaidir, bu esa shaxsning ijtimoiy va axloqiy yetuklik darajasini belgilovchi asosiy mezon sifatida qaraladi.

Tadqiqot natijalari asosida shuni umumiy tarzda ta'kidlash mumkinki, talabalarda «altruizm» omilining shakllanishi ularning bir qator shaxsiy psixologik xususiyatlari bilan bevosita bog'liq bo'lib, ayniqsa «kommunikativ xususiyatlar» «intellektual xususiyatlar» va «emotsional xususiyatlar» bilan mustahkam ijobiy korrelyatsiyalar aniqlangan.

Bu holat, altruistik xulq faqatgina axloqiy yoki tasodifiy harakat emas, balki murakkab individual-psixologik tizim bilan uyg'unlashgan barqaror shaxsiy sifat ekanligini isbotlaydi. «Kommunikativ xususiyatlar» talabalarning altruistik faoliyatga kirishishida asosiy ijtimoiy vosita bo'lib xizmat qiladi, chunki altruizmning real ifodasi ijtimoiy muloqot orqali yuzaga chiqadi. Muloqotda ochiqlik, fikr almashish, empatik eshitish va samimiy ifoda altruistik xatti-harakatlar uchun zaruriy psixologik zaminni yaratadi. «Intellektual xususiyatlar» esa altruistik harakatlarning ichki mohiyatini, ya'ni ularni qanday anglash, tahlil qilish va rejalashtirish darajasini belgilovchi omildir. Intellektual jihatdan faollik altruistik qarorlarni impulsiv emas, balki ongli va ratsional yondashuv bilan boyitadi. Bu talabaning yordam ko'rsatish harakatlarini tasodifiy javob emas, balki ijtimoiy zarurat sifatida anglab, muammoga faol kirishishini kuchaytiradi. «Emotsional xususiyatlar» esa altruizmning eng chuqur psixologik

manbaiga aylanishi bilan ajralib turadi, chunki empatiya, rahmdillik, hissiy sezuvchanlik va samimiyat altruistik faoliyatning hissiy asosi sifatida namoyon bo‘ladi. Yuqori emotsional sezuvchanlik altruizmni faqat tashqi holatlarga bog‘liq emas, balki shaxsning ichki ehtiyoji sifatida barqarorlashtiradi. Shunday qilib, altruizmning kuchli namoyon bo‘lishi uchun talabning emotsional va kommunikativ jihatdan faol, intellektual jihatdan ongli va tahlilga tayyor bo‘lishi lozim bo‘ladi. Bu o‘zaro bog‘liqliklar asosida shuni aytish mumkinki, altruizmning shakllanishi faqat ijtimoiy talab emas, balki shaxsning ichki psixologik tuzilmasining ko‘p qirrali integratsiyasi hisoblanadi. Psixopedagogik jarayonlarda aynan mana shu uch omilga yo‘naltirilgan rivojlantiruvchi ta’sirlar, talabalarning altruistik sifatlarini shakllantirishda ustuvor ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot bu bog‘lanishlarning mustahkam va statistik jihatdan ishonchli ekanini tasdiqlagan holda, ularning amaliy va nazariy ahamiyatini kengaytiradi. Talabalarda altruizmni rivojlantirish nafaqat ijtimoiy o‘zaro yordam muhitini kuchaytiradi, balki ularning shaxsiy va professional taraqqiyotiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu bois, oliy ta’lim muassasalarida altruizmga yo‘naltirilgan tarbiya jarayonlarini olib borishda, ushbu psixologik omillarni rivojlantiruvchi interaktiv, reflektiv va emotsional metodlardan foydalanish muhim vazifa bo‘lib qoladi. Altruizm – bu ijtimoiy qadriyat sifatida emas, balki talabning shaxsiy barkamolligi yo‘lidagi psixologik ko‘rsatkich sifatida faol shakllanishi kerak. Shu tarzda, o‘zaro bog‘liq psixologik omillar altruizmni chuqur, barqaror va ijtimoiy foydali xulq shakliga aylantirishga xizmat qiladi.

Yuqorida keltirilgan ma’ulmotlar asosida quyidagi xulosalarni shakllantirishimiz mumkin:

1. Talabalarda altruizmni namoyon bo‘lishi shaxsning o‘ziga beradigan bahosi bilan bog‘liqligiga ko‘ra kasbiy “Men”ni altruist “Men” bilan identifikatsiyalanishi aniqlandi;
2. Talabalarning individual psixologik xususiyatlariga ko‘ra ratsional altruizm kommunikativ, intellektual va emotsional sifatlarning differensial ta’sirida kuchli namoyon bo‘lishi kuzatildi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son «2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida»gi Farmoni / <http://lex.uz>.
2. Гулевич О.А. Основные стадии моральной социализации // Институт психологии РАН. 2010. С. 52-66.
3. Кухтова Н.В. Адаптация шкалы «Альтруизма» (Ф.Раштона)/ Н.В.Кухтова// 36. навук. прац Акад. паслядыплом. адукацыі. – 2011. – С. 148–159.
4. Абдуллаева, Д. У. (2018). ДЕТСКО-РОДИТЕЛЬСКИЕ ОТНОШЕНИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ КРЕАТИВНОСТИ ДЕТЕЙ. In Развитие интеллектуально-творческого потенциала молодежи: из прошлого в современность (pp. 335-336).
5. Абдуллаева, Д. У. (2016). СУЩНОСТИ И ЗАКОНОМЕРНОСТИ ПРОЦЕССА СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПЕДАГОГА. Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук, (5-6), 64-66.
6. RR Ashurov Karakter aksentuatsiyasi tushunchasining ijtimoiy-psixologik tahlili Science and Education, 2022 3 Science and Education 663-674.
7. AR Ramazonovich Development Of Cognitive Processes In Students as An Important Factor of Intellect Formation - Jurnal Psikologi, 2025 2, 1-6
8. <https://www.apa.org/about>.

